

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ester Knapová: Oči Obzoru

Kurátor: Petr Vaňous

Termín výstavy: 4. 3. – 17. 4. 2022

Vernisáž: 3. 3. 2022, 18 hodin

Místo konání: Galerie Vyšehrad (nad Libušinou lázní)

Ester Knapová (nar. 1993 v Praze) – vystudovala v l. 2008 – 2012 Střední uměleckoprůmyslovou školu (SUPŠ) v Praze (obor Malba). V l. 2012 – 2013 prošla studijní přípravou na soukromé škole Scholastika (atelier Malby Roberta Šalandy). V l. 2013 – 2019 absolvovala Akademii výtvarných umění v Praze (atelier Malba II, Škola doc. Vladimíra Skrepla). V roce 2020 se stala finalistkou Ceny Kritiky pro mladou malbu s přesahy a získala v rámci tohoto ročníku Cenu diváků. Do kontextu současné české malby autorku zařadily výstavní projekty jako Nultá generace (2016, Jihlava), Side Job (2016, Galerie NTK, Praha), Výstava finalistů Ceny Kritiky (2020, Galerie Kritiků, Praha), TA MALBA (2021, Trafo Gallery, Praha), Reality do you need me? (2021, festival 4x4 dny v pohybu, Praha) nebo Nadějně vyhlídky (2021, DOX, Praha). Naposledy samostatně vystavovala v r. 2021 (Malí indiáni, OGV- Alternatina, Jihlava; Borůvky, Galerie Jelení, Praha).

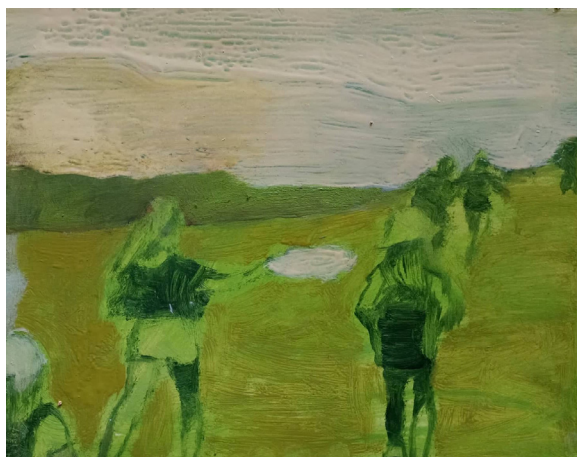
Oči Obzoru

Malířské dílo mladé autorky Ester Knapové charakterizuje introvertní citlivost k proměnám času v závislosti na selektivní a těkavé povaze lidské paměti. Základním výrazovým prostředkem je tu barva ve vztahu ke světlu, respektive k malířskému „osvětlení“ situace. Předmětný svět jako dějový rámec i samotná figurace jsou vnímány ve své neúprosné a nemilosrdné proměnlivosti jako cosi přechodného, dočasného, co spíše odkazuje na konkrétní efemérní atmosféru či okamžitý intenzivní pocit, který však záhy pomíjí, nežli na stabilitu pevného světa kauzální a závazné paměti. Všechno, co v obrazech Ester Knapové získává nějaké konkrétní rysy – lidé, zvířata, zahrady, pole, lesy, stromy, stavení – to vše přichází z nerozlišitelné roviny vzpomínání a je zároveň nakročeno k dalším proměnám. Fyzická podstata zobrazení je odhmotňována až na samotnou hranici zvláště snové, magické reality, která je podmanivá právě tím, že se vylamuje z uplyvajícího času podobně jako jednou zformulovaná a zapsaná báseň.

Základním východiskem obrazů Ester Knapové je médium fotografie, které z podstaty věci fixuje situace a místa v konkrétních časoprostorových průsečících, jež však zpětně vždy vyzařují auru nepochopitelné ireality a nepatřičnosti toho, co sice bylo aparátem „nasnímáno“, co ale už pominulo, co není, co se postupně vytratilo kamsi do roviny nevědomí. Tato „podprahová dimenze“ paměti je autorkou dále rozvíjena malířskými výrazovými prostředky tak, aby byl podpořen její, pokaždé jiný emocionální náboj. Hladký, distanční povrch fotografie, která světlo-citlivě zachytila a „dokumentovala“ výsek skutečnosti, střídá v obrazech Knapové čistě individuální citlivost vložená do malířského procesu svobodného hledání nového tvaru. Přispívá tak k fyzické podstatě obrazového povrchu. Vrstvení barev, jejich překrývání, vytváří nízcí „reliéfní“ rovinu, povrchovou texturu, pro velmi jemné barevné přechody, jež se mohou jevit často také jako barevné chvění. Tento vizuální dojem podporuje onen fyzický, jehož prostřednictvím divák reaguje na křehká svědectví vzdálené minulosti. A je to především doba dětství, do níž se autorka v čase vrací, aby znovu prožila první rámce zkušenosti a nastolila tak otázky spjaté s přirozeným utvářením lidské citlivosti, jež se později pod vlivem společnosti mění a z různých důvodů deformuje. Čistota vjemů, radost z okouzující fenomenální podstaty smyslově vnímaného světa, který se člověku otevírá a neubližuje, je tu také po-
coičována jako „vzpomínka“, do níž se lze vrátit pouze částečně. Odtud ona prchavá melancholie a smutek, který prostupuje odlehlá místa paměti. Vizualně prolomený čas setrvává v zneklidňujícím tichu.

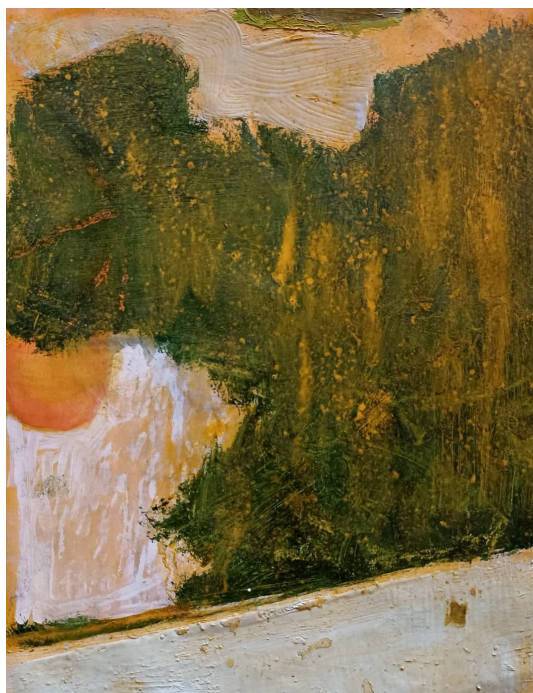
Název výstavy Oči Obzoru odkazují na skutečnost, že pohyb vzpomínky se nikdy nekryje s fakticky doložitelnou pamětí. Vzpomínka retušuje čas a prostor a přepisuje události tak, aby udržely paměť opodstatňující, významotvornou a často i snesitelnou. Narativy, které nabízí médium malby, mají tu přednost, že s nimi lze nakládat maximálně svobodně a lze z nich vytěžit ty emoce, které jsou konstituční pro současnost i budoucnost jedince. Ester Knapová pracuje s elementy „povědomí“, připomínkami čehosi „dobře známého“, které její obrazové situace obecně probouzejí. Jsou aktem rozvzpomínání se na živost a vitalitu věcí a dějů, které v rodinných fotografických albech zůstávají jen distančním dvourozměrným dokumentem. Autorka ve svých obrazech klade důraz na „přítomnost uvnitř situace“, kterou procesem malování rekonstruuje. Vyvolává k životu konkrétní pocit z místa, které voní, je prozářené sluncem, jinde studené, vlhké, nebo se tam honí vítr před bouřkou. Cítíme ponor do chladné vody, oslepení přímými slunečními paprsky nebo třeba kontakt těla s ostrou vysokou trávou. Podobně tváře postav situované proti nám odrážejí náš zkoumavý pohled. Stávají se zrcadlem našich vlastních vzpomínek a asociací. Umožňují smyslovou sebe-projekci. Jinde hrají důležitou roli periferní okraje dění, které běžně nepatří do kánonu hlavní pozornosti, ani paměti a často ani toho, kdo fotí. Právě vhledem do těchto meziprostorů iniciují obrazy Ester Knapové cosi ztraceného a znovunalezeného, co prohlubuje schopnost lidského vnímání a co činí pomíjivý lidský čas přívětivějším a zabydlenějším. Zpřítomňuje místa, která nelze dost dobře mechanicky zcizit, protože jejich podstata je nepředvídatelná a proto bohatá na volné asociace probouzející mimovolní paměť a bezprostřední imaginaci. Jako bychom mohli společně nahlédnout za roh drobných událostí, kde bylo něco podstatného, co nám z minulosti uniklo, skryto či zachováno a co je nám nyní, díky obrazům Ester Knapové opět nabízeno ke zvýšené pozornosti. Tento pohled sčítá všechny dosavadní prožité časy dohromady a umožňuje tak zahlédnout pomyslné „oči obzoru“, které nám vracejí zájem o věci zdánlivě banální a prosté, ve skutečnosti však ty nejpodstatnější, s nimiž pomalu ve vleku zrychlujícího se času ztrácíme přirozený kontakt.

Petr Vaňous

Výlet, olej na papíře, 28 x 21 cm, 2022

Kontakt pro média:
Národní kulturní památka Vyšehrad
MgA. Bohdana Kolenová
T.: +420 606 937 057
e-mail: kolenova@praha-vysehrad.cz

Večer, olej na papíře, 21 x 28 cm, 2022